

RECENSIES MUZIEK

Bart Tijskens is
programmamedewerker en
recensent bij Klara.

Bart Tijskens (coördinatie)

12x12 – A MUSICAL ZODIAC – KARLHEINZ STOCKHAUSEN: TIERKREIS – ARS NOVA & ARS SUBTILIOR

Capilla Flamenca & Het Collectief

Klara & Et'cetera KTC 4042

November 2007: Capilla Flamenca en Het Collectief geven het eerste concert van een lange reeks onder de titel 'een muzikale zodiac'. *Tierkreis*, de dierenriem volgens Karlheinz Stockhausen wordt gecombineerd met veertiende-eeuwse Ars Subtilior, die in grilligheid niet moet onderdoen. Het is een concertproductie, en vijf jaar later een geluidsdocument, dat men gemakshalve onder het label 'fusion' zou kunnen onderbrengen. Maar de muziek van Stockhausen, enfant terrible van de laat twintigste-eeuwse avant-garde, wordt niet eenvoudigweg afgewisseld met veel vroegere muzikale reflecties op de twaalf tekens van de dierenriem. Het is een dialoog die kantelt van naadloos overvloeien tot bruuske contrasten. De stemmen van Capilla Flamenca verstrengelen met modern instrumentarium; elders maken leden van Het Collectief inkervingen in de kronkelende lijnen van Johannes Ciconia.

In *Ein musikalisches Opfer* – revisited – had Het Collectief al de interpretatieve grenzen bij een meesterwerk van Bach onderzocht. Het actualiseren van muzikaal materiaal wordt hier nog aan een radicalere toets onderworpen. Aan Stockhausen – genie en gek tegelijk – en de meest buitensporige muziek uit de veertiende eeuw, serveren zangers en instrumentalisten een koekje van eigen deeg. In grilligheid en fantasie moeten deze knappe uitvoerders uit de eenentwintigste eeuw niet onderdoen. Fusion is dan een veel te banale term voor de bonte caleidoscoop die Het Collectief en Capilla Flamenca realiseren.

Véronique Rubens



WOLFGANG AMADEUS MOZART: SONATE IN BES KV333 VARIATIES IN F OP "EIN WEIB IST DAS HERRLICHSTE DING" KV613 – FANTASIA IN C KV396 – SONATE IN F KV332

Kristian Bezuidenhout, pianoforte

Harmonia mundi HMU 907499

Kristian Bezuidenhout begint het derde volume van zijn voortreffelijke integrale opname van de pianowerken van Mozart met de *Sonate in Bes KV333*. Op zijn prachtige instrument, een fraaie kopie van een Walter uit 1805, brengt Kristian Bezuidenhout met veel verbeelding en precisie de thematische rijkdom van het openings-allegro naar boven. Van het lange middendeel treft hij mooi, met zachte, diepe klanken, het sombere en melancholische karakter. De vrolijke en bijzonder virtuoos uitgevoerde rondo-finale komt daarna als een echte bevrijding. Bezuidenhout lijkt zich ook kostelijk te amuseren in wat uiteindelijk Mozarts laatste werk voor piano solo zou worden: de *Variaties in F* op het lied *Ein Weib ist das herrlichste Ding*, KV613. Daarna volgen nog spannende, levendige en kleurrijke vertolkingen van de *Fantasia in c*, KV396 (waarvan alleen een fragment bewaard bleef, maar die kunstig afgewerkt werd door Abbé Maximilian von Stadler) en de verfijnde (en veel bekendere) *Sonate in F*, KV332. De opname is helder en gedetailleerd, maar ook van behoorlijk dichtbij gemaakt. Je hoort het pianoforte dus wel eens tikken en kraken, en de pianist snuiven en zuchten. Maar dat verhoogt alleen maar het natuurlijke en sfeervolle karakter van deze prachtige nieuwe uitgave.

Bart Tijskens



JOHANNES OCKEGHEM & PIERRE DE LA RUE: REQUIEM

Cappella Pratenis o.l.v. Stratton Bull

Challenge CC72541

Deze cd is louter qua programma al de moeite waard omdat hij de oudste polyfone dodenmissen bevat, absolute meesterwerken van Johannes Ockeghem en Pierre de la Rue (een nog ouder Requiem van Guillaume Dufay bleef helaas niet bewaard). In vergelijking met veel collega's heeft de Nederlandse Cappella Pratenis bovendien het voordeel dat ze al jaren op individualiteit en expressie inzet, eerder dan op droogkloterij of panoramische verdooving. Wie aan de harde en kille bovenstemmen van de Cappella kan wennen, vindt op deze cd dan ook een bevredigende tot uitstekende uitvoering van Ockeghem (met kippenvormmoment in het *Offertorium*, waar Ockeghem het volle stemmenpotentieel inzet). Het *Requiem* van Pierre de la Rue – de lievelingscomponist van onze Bourgondische landvoogdes Margaretha van Oostenrijk – is wat minder geslaagd omdat de Cappella Pratenis De la Rue hier ontdoet van één van zijn wezenskenmerken, het extreem lage toonkompas (maar liefst een terts lager dan gebruikelijk rond 1500). Omdat die lage zetting volgens de Cappella Pratenis een symbolische functie dient, worden de laagste delen een kwint naar boven getransponeerd wat tot een flink verlies aan infernale sonoriteit leidt. Een 'light' versie dus van dit *Requiem*, maar dat neemt niet weg dat de cd als zodanig een boeiende aanvulling vormt op de polyfone catalogus.

Stefan Grondelaers

